

การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญากับเศรษฐกิจสร้างสรรค์

THE PROTECTION OF INTELLECTUAL PROPERTY AND CREATIVE ECONOMY

ดร.กริชผกา บุญเฟื่อง

Dr. Krithpaka Boonfueng

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันนี้รัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับระบบเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) เป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มุ่งเน้นเศรษฐกิจยุคใหม่ที่ใช้ทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ (intangible assets) หรือที่เข้าใจกันโดยทั่วไปคือ ทรัพย์สินทางปัญญา (intellectual property) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ รัฐบาลได้มีนโยบายในการขับเคลื่อนประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางอุตสาหกรรมสร้างสรรค์ในภูมิภาคอาเซียน (Creative Industrial Hub of ASEAN) และสร้างมูลค่าเพิ่มของสินค้าและบริการในกลุ่มอุตสาหกรรมเศรษฐกิจสร้างสรรค์ เช่น อุตสาหกรรมดนตรี อุตสาหกรรมภาพยนตร์ หรืออุตสาหกรรมแพทย์แผนไทย เป็นต้น ซึ่งการคุ้มครองและการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาอย่างเหมาะสมถือว่ามีความสำคัญกับเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) ในปัจจุบันระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศไทยได้มุ่งเน้นไปที่การคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและการบังคับใช้สิทธิตามกฎหมายมากกว่าการส่งเสริมและสนับสนุนการสร้างสรรค์และการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ ดังนั้น รัฐบาลควรให้ความสำคัญระหว่างการคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาและการบังคับใช้สิทธิ การสร้างสรรค์ทรัพย์สินทางปัญญาและการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์อย่างเท่าเทียมกันเพื่อให้เกิดสมดุลในระบบทรัพย์สินทางปัญญาของประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเชื่อมโยงระหว่างการส่งเสริมการสร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งรัฐควรกำหนดแนวนโยบายและกลยุทธ์ที่ชัดเจนในการนำทรัพย์สินทางปัญญาไปใช้ประโยชน์ในเชิงพาณิชย์ และมาตรการในการส่งเสริมและสนับสนุนต่าง ๆ ตลอดจนการบริหารจัดการทรัพย์สินทางปัญญาอย่างมีระบบและมีประสิทธิภาพไม่ว่าจะ

ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญา สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช.) และผู้พิพากษาสมทบในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศกลาง. E-mail: krithpaka@yahoo.com.

เป็นในระดับประเทศ ระดับองค์กรทั้งในภาครัฐและเอกชนอันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมโดยรวม

ABSTRACT

At present, the Thai Government has focused on the concept of creative economy and applied this concept to the national social and economic development policy. The new economy is based on the utilization of intangible property (known as intellectual property) to add the value of product and service from the creative industries for example a music industry, a movie industry and the Thai traditional medicine. The appropriate protection and management of intellectual property are important for the creative economy. At this moment, in Thailand the intellectual property system concentrates on the protection and enforcement of intellectual property rights (IPRs) more than the creation and utilization of IPRs. Therefore, the Thai Government should balance among the creation, protection, utilization and enforcement of IPRs. In particular, the government should have the clear policy and strategy of the utilization of IPRs and provides the support programs for creating the effective intellectual property management of government and private sectors both in organization and national level that will be benefit to the social and economic development as a whole.

บทนำ

ในปัจจุบันรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาประเทศจากเศรษฐกิจที่ใช้ทรัพย์สินที่จับต้องได้ (tangible assets) ไปสู่เศรษฐกิจยุคใหม่ที่ใช้ทรัพย์สินที่จับต้องไม่ได้ (intangible assets) หรือที่เข้าใจกันโดยทั่วไปคือ ทรัพย์สินทางปัญญา (intellectual property) ในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าและบริการเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งก่อนหน้านี้เรียกว่าระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ (knowledge-based economy) แต่ในปัจจุบันเป็นที่รู้จักกันในชื่อของเศรษฐกิจสร้างสรรค์ (creative economy) อันเป็นแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัยและพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และได้มีแนวความคิดที่จะบูรณาการระบบวิจัยและพัฒนาของประเทศไทยเพื่อกำหนดทิศทางการวิจัยและพัฒนา ซึ่งยุทธศาสตร์ในการวิจัยและพัฒนาที่มีเป้าหมายอย่างชัดเจนและสอดคล้องกับทิศทางของตลาดโลกจะส่งผลดีต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย